

Η ομιλία αυτή του Μίμη Χριστοδούλου εκφωνήθηκε στην εκδήλωση που διοργάνωσε η Ένωση Καλαβρυτινών Αθήνας από κοινού με την Ένωση Πελοποννησίων Αμαρουσίου την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 2017 στην αίθουσα δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Αμαρουσίου.

ΜΝΗΜΗ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Αξιότιμοι κκ. Δήμαρχοι, αγαπητοί φίλοι των Καλαβρύτων, εκλεκτοί μου συμπατριώτες

Οι κύριοι στόχοι της σημερινής μας εκδήλωσης είναι :

- Να αποτίσουμε, με σεβασμό και οδύνη, φόρο τιμής στους εκτελεσθέντες Καλαβρυτινούς
 - Να ρίξουμε, με δέος και αλτρουιστική συμπαράσταση, ματιές στην ζωή όλων όσων έχασαν τους δικούς τους και συγχρόνως απώλεσαν και όλα τα μέσα επιβίωσής τους, εξ αιτίας της αποτρόπαιας και βάρβαρης ενέργειας που έγινε διατεταγμένα και σχεδιασμένα από έναν στρατό κατοχής , τον Γερμανικό στρατό .
 - Να κοιτάξουμε το τι κάνουμε εμείς , οι επιζώντες και οι επίγονοι , για να μην αλλοιωθεί η ιερή μνήμη των γεγονότων και να αποδίδεται η δέουσα τιμή σε όλους όσους χάθηκαν και στις οικογένειές τους, που τους στερήθηκαν .
 - Να καταγράψουμε με συνέπεια και με την μεγαλύτερη δυνατή αμεροληψία , τα γεγονότα , τις πιθανές αιτίες τους, τις προταθείσες εξηγήσεις για το αδιανόητο εγκληματικό γεγονός , να προκαλέσουμε ένα σε βάθος ψάξιμο του όλου πράγματος .
 - Να διατρανώσουμε , με ξεκάθαρο τρόπο και στεντόρεια φωνή , την άποψή μας για το ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΟΥΘΕΝΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΙΑ .
1. Είναι φανερό , ότι όλοι οι παραπάνω στόχοι της σημερινής μας εκδήλωσης , δεν μπορούν ούτε καν να θιγούν και το μόνο που μπορεί να γίνει είναι :
 - να υπάρξουν μόνο, κάποιες σύντομες αναφορές για όλα τα παραπάνω αντικείμενα και
 - να δοθεί μια υπόσχεση , από εμάς , ότι ποτέ δεν θα πάψουμε να ασχολούμαστε , με σοβαρότητα και αντικειμενική διάθεση , με το ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ των ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.
 2. Σε όλα τα πράγματα, ισχύει το βασικό αξίωμα της Μηχανικής , σύμφωνα με το οποίο ΟΤΙ ΚΕΡΔΙΖΟΥΜΕ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΤΟ ΧΑΝΟΥΜΕ ΣΕ ΔΥΝΑΜΗ . Έτσι γίνεται και στην περίπτωση μας .

Η μακρά πορεία μνήμης που υπάρχει για ένα ανόσιο και αποτρόπαιο γεγονός , που έγινε πριν από 74 χρόνια , αυτό το βαθύ αχνάρι απόγνωσης , οργής ,άφατης λύπης , που υπάρχει ήδη μέσα μας , σιγά

σιγά χάνει σε ένταση (δύναμη) Εκ των πραγμάτων, γίνεται όλο και πιο ξέμακρο . Οφείλουμε όλοι μας να μη το αφήσουμε (μέσα στην επόμενη ή την μεθεπόμενη γενιά) να ξεφτίσει ή να απαξιωθεί . Άρα , οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης είναι απολύτως απαραίτητες .

3. Είναι φυσικό, αμέσως μετά τα γεγονότα της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ , οι κρίσεις , οι γνώμες , τα τυχόν επιχειρήματα , για την όποια κατανόηση και την εξήγηση των γεγονότων , όπως και οι σκέψεις ,για το δέον γενέσθαι την επόμενη ημέρα και τις πολλές και δύσκολες επόμενες ημέρες και νύχτες που θα ακολουθήσουν μετά από αυτήν , έγιναν μέσα σε ένα κλίμα απέραντης ανασφάλειας , απόλυτης θλίψης , τρομερής οργής και γενικευμένης σύγχυσης .
4. Σήμερα , 74 χρόνια μετά , αυτά τα αρχικά συναισθήματα είτε έχουν κάπως ατονήσει είτε έχουν μετεξελιχθεί .

Σήμερα, όπως μας λέει ο Γιάννης Ρίτσος, στο ΚΑΠΝΙΣΜΕΝΟ ΤΣΟΥΚΑΛΙ, ισχύει:

Και να αδελφέ μου που μάθαμε να κουβεντιάζουμε Ήσυχα
, ήρεμα και απλά Καταλαβαινόμαστε τώρα Δεν
χρειάζονται περισσότερα

Ακριβώς πάνω σε αυτό το κλίμα της αλληλοκατανόησης, πρέπει να βασίσουμε και την σημερινή μας εκδήλωση .

5. Το ντοκιμαντέρ που προβλήθηκε , εκτός από τα στοιχεία της τεχνικής αρτιότητας και της καλλιτεχνικής ευαισθησίας που το χαρακτηρίζουν , δίνει , με σύντομο και εύληπτο τρόπο μια καλή εικόνα των αντικειμενικών γεγονότων . Η παραγωγή αυτού του ντοκιμαντέρ έγινε και με την συμβολή-στήριξη του συλλόγου των ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΩΝ .

Οι προσλαλιές - χαιρετισμοί που ακούστηκαν, ήδη από το ξεκίνημα της εκδήλωσής μας , με υπευθυνότητα - σοφία - ακρίβεια, μας έβαλαν για καλά μέσα στο κλίμα της σημερινής μας εκδήλωσης .

Τα θέματα με τα όποια πρέπει κάπως να καταπιαστούμε τώρα είναι :

- Ποιά είναι, η με τις σημερινές μας γνώσεις , βεβαιωμένη αλήθεια και η γενικώς αποδεκτή άποψη , γι' αυτά καθ' αυτά τα γεγονότα .

Εδώ , πρέπει να αναφέρουμε , ότι η μεθοδική και ψύχραιμη δουλειά πολλών ιστοριογράφων και ιστορικών ερευνητών , έχουν ξεδιαλύνει και οριστικοποιήσει ορισμένα πράγματα τα όποια καλύφθηκαν από μία αχλή υπερβολής ή μυθοπλασίας κατά τις πρώτες ημέρες της καταστροφής

Για παράδειγμα, ό συνολικός αριθμός των εκτελεσθέντων δεν ήταν περί τα 1.200 άτομα , αλλά αρκετά μικρότερος . Στους εκτελεσθέντες δεν πρέπει να καταμετρούμε μόνο αυτούς που εκτελέστηκαν στον λόφο του ΚΑΠΗ . αλλά

πρέπει να προσμετρούνται και όσοι εκτελέστηκαν στην Κερπινή , στους Ρογούς , στο Σούβαρδο, στον Πριόλιθο , στο Μέγα Σπήλαιο και την Αγία Λαύρα .

Ο περίφημος Αυστριακός φρουρός , που άνοιξε την πόρτα στα κλεισμένα στο Δημοτικό Σχολείο (που πυρπολήθηκε) γυναικόπαιδα , δεν υπήρξε ποτέ . ΚΛΠ , ΚΛΠ.

Όσοι δούλεψαν και δουλεύουν πάνω σε αυτό το θέμα, είναι πολλοί και αξίζουν ιδιαίτερη τιμή από εμάς . Εγώ θα αναφερθώ μόνο σε ορισμένους συμπατριώτες μας για την δουλειά των οποίων έχω προσωπική γνώμη .

Αυτοί είναι , ο Αρχ. Θεόκλητος Φεφές , ο Π. Νικολαΐδης , η Γ.

Κολλιοπούλου - Κωνσταντοπούλου , η Αγλαΐα Κυριακοπούλου-

Κανελλοπούλου, η Ευσταθία Τζούδα-Μητσιώνια, ο Αλ. Νταφαλιάς , ο Δ.

Κανελλόπουλος , ο Χ. Φωτεινόπουλος ο Φ. Σαρδελιάνος, ο Περ. Ροδάκης

και, ο πρόσφατα αναχωρήσας , σεβαστός καθηγητής μας, Δ. Καλδίρης .

Φυσικά , και πάρα πολλοί άλλοι συμπατριώτες μας , άλλα και άτομα μη σχετιζόμενα με τα Καλάβρυτα , έχουν βάλει το λιθαράκι τους για την ακριβή ανάδειξη των πραγματικών γεγονότων .

- Ποιές ήταν οι πιθανές αιτίες - δικαιολογίες - πολεμικές ανάγκες , που οδήγησαν σε αυτό το ανόσιο έγκλημα?

Για το θέμα αυτό έχουν παρουσιασθεί διάφορες απόψεις που είτε είναι διαμετρικά αντίθετες μεταξύ τους , είτε , κάποιες , συμπληρώνει η μία την άλλη . Από αυτές τις απόψεις καταγράφω, παρακάτω , κάποιες που συζητήθηκαν περισσότερο .

- Πρόκειται για πράξη αντιποίνων μετά τα γεγονότα που ακολούθησαν την μάχη της Κερπινής .
- Πρόκειται για ενέργεια - μήνυμα προς την Εθνική Αντίσταση και προς το σύνολο του Ελληνικού Λαού, αξιοποιώντας και τον συμβολισμό που έχουν τα Καλάβρυτα συσχετισμένα με την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα του 1821. Με το μήνυμα ζητείται μια γενικευμένη υποταγή του λαού μας .
- Πρόκειται για ένα έγκλημα κάποιων ανεγκέφαλων και συγχρόνως θερμοκέφαλων στρατιωτικών , που δρουν εντός μιας στρατιωτικής μηχανής που δεν σέβεται καμμία συνθήκη , κανένα ανθρώπινο δικαίωμα και καμμία ηθική αξία.
- Πρόκειται για σχεδιασμένη άσκηση ακραίας βίας για να συμβάλλει στην επιτυχία στρατιωτικών (Κύριος οίδεν , ποιών ?) στόχων .
- Πρόκειται για εκδήλωση ακραίου φόβου από μια στρατιωτική μηχανή που αισθάνεται να χάνει τον πόλεμο .

Πρόκειται για υλοποίηση στρατιωτικού σχεδιασμού (που τυχαία ενέπλεξε τα Καλάβρυτα στα πλοκάμια του) που σχετίζεται με μια πετυχημένη δράση παραπλάνησης που ανέπτυξαν οι μυστικές υπηρεσίες του Αγγλικού Ναυαρχείου (

βλέπε και το βιβλίο OPERATION MINCEMEAT, Ben Macintyre , publications Bloomsbury 2010.)

Από όλες αυτές τις εκδοχές , και από όσες άλλες μπορούν να προταθούν ακόμα, πρέπει οι ειδικοί , με την δουλειά τους , να καταλήξουν στην επικρατέστερη /ες .

- Οι πρώτες μέρες μετά την καταστροφή είναι οδυνηρότατες αλλά και χαοτικές συγχρόνως . Οι χήρες , οι χαροκαμένες μάνες και οι αδελφές των εκτελεσθέντων , με αγωνία αναζητούν κάποιο Ξινάρι , ή ότι άλλο σκαπτικό μέσον , για να θάψουν , κατ' ανάγκην , επιφανειακά και επί τόπου τους αγαπημένους τους . Το παγωμένο δεκεμβριανό χώμα είναι ένας νέος πρακτικός αντίπαλος στην προσπάθειά τους . Ποτισμένο το χώμα από το αίμα των εκτελεσθέντων και αφραταιμένο από το δάκρυ των οικείων τους , δυστυχώς δεν σκάβεται σε βάθος για να μπορεί να προσφέρει αιώνια ησυχία στους αδικοχαμένους

Για πολλά χρόνια μετά , πολλοί τάφοι παρέμεναν στο χωράφι του ΚΑΠΗ , και μόνο μετά το πέρασμα μιας δεκαετίας , άρχισε δειλά να γίνεται σταδιακά και εξατομικευμένα , η μεταφορά των λειψάνων των εκτελεσθέντων στο νεκροταφείο της πόλης μας , για να βρουν , οι νεκροί , την αιώνια ανάπαυση στους οικογενειακούς τους τάφους και να ανάβει ευκολότερα , πάντα , ένα καντηλάκι στην μνήμη τους .

- Τα νηπιακά μου χρόνια , μέχρι και το 1950-51 , δεν μου επιτρέπουν να έχω

αξιόπιστες προσωπικές μνήμες που να μπορώ να σας μεταφέρω. Φτάνει όμως μια κουβέντα . Ήταν δύσκολα , μα πάρα πολύ δύσκολα χρόνια .

Σε αυτά τα χρόνια , δούλεψε η ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ , που επεχείρησε έναν κατά το δυνατόν πιο λειτουργικό αλλά και δίκαιο πολεοδομικό σχεδιασμό για την πολίχνη των Καλαβρύτων που αποφασίσθηκε να ξαναοικοδομηθεί στον ίδιο χώρο με την πυρπολημένη γη.

Άρχισε η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ , δηλαδή μια κρατική προσπάθεια που κατασκεύασε κάποιες οικίες - περιστερώνες , για να στεγασθεί το σύνολο του πληθυσμού που αποτελείτο από άστεγες οικογένειες. Φυσικά, αυτά τα κτίσματα ήταν και είναι ακατάλληλα για κάλυψη πραγματικών στεγαστικών αναγκών , ήταν όμως και μια λύση που άμβλυνε την αμεσότητα του προβλήματος που υπήρχε εκείνη την εποχή . Κάποια από αυτά τα κτίσματα υπάρχουν ακόμα και σήμερα στα Καλάβρυτα και, μετά από πολλές μετατροπές και επεκτάσεις που έκαναν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες , τους καλύπτουν ακόμα κάποιες στεγαστικές ανάγκες .

6. Ήλθαν από τα χωριά τους και εγκαταστάθηκαν στα Καλάβρυτα αρκετοί νέοι άνθρωποι που δημιούργησαν πάλι την τοπική ΑΓΟΡΑ . Έγιναν οι καινούργιοι καταστηματάρχες και βιοτέχνες . Όλοι τους

ήσαν εργατικοί άνθρωποι . Ένας ρημαγμένος τόπος δεν αποτελεί σοφή επιλογή για κάποιον που θέλει και είναι τεμπέλης .

7. Ο Δήμαρχος των Καλαβρύτων , ο μακαρίτης Τάκης Σπηλιόπουλος, κατέθεσε στο δικαστήριο εκδίκασης των Γερμανικών εγκλημάτων πολέμου της Νυρεμβέργης και παρουσίασε το ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ των ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ .

8. Στο θέμα του ανεβάσματος του ηθικού αλλά και της συγκράτησης των ηθών (όπου και όταν αυτό ήταν αναγκαίο) κεφαλαιώδη ρόλο έπαιξε η τοπική εκκλησία αλλά και η Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας. Οι μητροπολίτες κκ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (κατοπινά μητροπολίτης ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ) και κκ ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ είχαν την πνευματική καθοδήγηση της όλης προσπάθειας . Οι κληρικοί (και κατ ευτυχή συγκυρία συγχρόνως και εκπαιδευτικοί) Ιερομόναχος ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΗΠΟΥΡΓΟΣ και ο Πρωτοπρεσβύτερος ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (παππά - κουτσός) , άξιοι διάδοχοι του εκτελεσθέντος Παππά - Καλού Δημόπουλου , κράτησαν το ηθικό και την ηθική της κατεστραμμένης πόλης σε πάρα πολύ υψηλό επίπεδο. Οι επίσης άξιοι λεβίτες που τους διαδέχθησαν , ακολούθησαν και αυτοί , με επιτυχία, στον ίδιο δρόμο .

- Στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του πενήντα , με την παρέμβαση ανθρωπιστικών οργανώσεων , σε δύο τουλάχιστον φάσεις και με την σύμφωνη γνώμη των οικογενειών τους , περίπου πενήντα , συνολικώς , Καλαβρυτινόπουλα , παιδιά των θυμάτων , πήγαν στην Γερμανία για να εκπαιδευθούν και να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες . Τότε, το θέμα δίχασε την Καλαβρυτινή κοινωνία , και σήμερα ακόμα , γι αυτό το θέμα, υπάρχουν εκφράσεις πόνου ή και οργής . Γεγονός είναι ότι , σε γενικές γραμμές , αυτά τα παιδιά απέκτησαν (σχεδόν όλα) ζηλευτές επαγγελματικές ικανότητες και πολλά από αυτά ή έγιναν υψηλόβαθμα στελέχη , στην Ελλάδα , μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών γερμανικών συμφερόντων ή σταδιοδρόμησαν επιτυχώς στην Γερμανία .

- Το πως βιώσαμε τα χρόνια της δεκαετίας του πενήντα στα Καλάβρυτα , αυτό μπορεί να περιγραφεί σαν ΖΩΗ ΥΠΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ .

Ας δούμε μερικές από αυτές τις καταστάσεις και τις δράσεις που ασκούσαν τότε :

I. Άρχισε μια βεβιασμένη αποχώρηση , είτε του συνόλου είτε κάποιων μελών

τους μόνο , από τις περισσότερες προπολεμικές Καλαβρυτινές οικογένειες . Ο τόπος τους δεν τους κρατούσε πια. Η φυγή ήταν κυρίως προς τα εγχώρια αστικά κέντρα αλλά και προς ΗΠΑ, ΚΑΝΑΔΑ , ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

II. Το μόνο χρώμα που έβλεπες στα ρούχα των γυναικών ήταν το μαύρο

III. Μικρά παιδιά , μόλις αποκτούσαν κάποια σχετική ικανότητα για

εργασία , φορτωνόταν στις πλάτες τους, τους ρόλους των πατεράδων τους και των μεγαλύτερων αδελφών τους , που είχαν εκτελεσθεί , και φρόντιζαν για την συντήρηση της οικογένειας . Τώρα , αν κάποιο από αυτά τα παιδιά έχανε το γαϊδούρι με το οποίο πήγαινε να φορτώσει πουρναρόξυλα για τον φούρνο και τελικά δεν κατάφερνε να το βρει , δεν του έμενε τίποτε άλλο παρά να πάει να φουρκισθεί .

IV. Η ΑΧΕΠΑ φρόντισε να φιαχτεί Νοσοκομείο στα Καλάβρυτα.

V. Ένας κοντόχοντρος καραφλός και καλοσυνάτος κύριος , υπάλληλος του

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ , ερχόταν κάθε δεκαπέντε ημέρες στα Καλάβρυτα και φρόντιζε , για την στο μέτρο του δυνατού , αντιμετώπιση θεμάτων κοινωνικής προνοίας που πίεζαν περισσότερο τα χαμηλότερα εισοδηματικώς άτομα της μικρής μας κοινωνίας .

VI. Στο Δημοτικό Σχολείο , για κάποια χρόνια , μας μοίραζαν πρωινό ρόφημα από γάλα , συνοδευόμενο από ένα κομμάτι βούτυρο αγελάδος ή από ένα κομμάτι κίτρινο τυρί (κατά πάσα πιθανότητα ήταν μακράς ωρίμανσης) .

VII. Ο αξέχαστος σχολίατρος Παν . Μπερούκας , ερχόταν στα Καλάβρυτα από το Αίγιο, κάθε Τετάρτη , και φρόντιζε για την υγεία όλου του μαθητόκοσμου . Τι να φροντίσει ο δυστυχής ? .Τα μόνα μέσα που είχε ήταν ο υψηλός επαγγελματισμός του , η γλυκεία του μορφή και τα εμβόλια της δαμαλίτιδας που του προμήθευε η υπηρεσία . Τα μισά από τα σχολιαρόπαιδα αποδεικνυόταν ότι είχαν κάποιας μορφής αδενοπάθεια .

- Στον τομέα της ΜΝΗΜΗΣ και της ΤΙΜΗΣ για τους εκτελεσθέντες , κυρίως έχουμε:

- Στο χωράφι του ΚΑΠΗ μπήκε ένας μεγάλος τιμεντένιος σταυρός και γράφτηκε με μεγάλα , ευανάγνωστα από μακριά , στοιχεία η ημερομηνία 13.12.43.
- Ξεκίνησαν τα ετήσια ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ για τους εκτελεσθέντες. Είναι από όλους μας αποδεκτό ότι για τους πιστούς της Ορθόδοξης Ελληνικής Χριστιανικής Εκκλησίας , το θρησκευτικό μνημόσυνο αποτελεί τον καταλληλότερο τρόπο απόδοσης τιμής στην μνήμη του νεκρού/ ων μας γιατί ουσιαστικά πρόκειται για μια ένθερμη προσευχή, με την συνδρομή των κληρικών , που κάνουν οι παραβρισκόμενοι στην τελετή ζώντας υπέρ της ανάπαυσης της ψυχής των προσφιλών τους τεθνεώτων .
 - Η συμμετοχή όλων μας στα μνημόσυνα , των τουλάχιστον 15 πρώτων χρόνων μετά την καταστροφή , ήταν απολύτως αυθόρμητη από όλους μας , ήταν πάνδημη και χαρακτηριζόταν από μεγάλη

συγκίνηση και βαθύ πόνο . Μπορεί ο χειμωιάς του Δεκέμβρη να ήταν πολύ σκληρός . Μπορεί το νεροφάγωμα από το οποίο ανεβίναμε στον χώρο της εκτέλεσης να ήταν γεμάτο νερά και λάσπες . Μπορεί το ανεμόβροχο να μας βομβάρδιζε με συνεχείς ριπές. Είμαστε όμως όλοι εκεί , σοβαροί , βαθύτατα προβληματισμένοι , με προσοχή , σεβασμό και δέος για τις στιγμές που βιώναμε .

Το κρεσέντο ήταν όταν ο δ/ντης των υπηρεσιών του δήμου μας , ο αείμνηστος Πάνος Πόλκας (κατοπινός για πολλά χρόνια Δήμαρχος της πόλης μας) διάβαζε τα ονόματα των οικογενειών των εκτελεσθέντων και δινόταν αναφορά στον αείμνηστο Δημαρχό μας Τάκη Γιωργακόπουλο, που στο τέλος αποφαίνοταν ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΝΤΕΣ ΕΠΕΞΑΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ . Εκείνος ο κατάλογος με το ... Καλδίκη , Καλδίκη , Καλιοντζή , Καλοβρεντή ακόμα βουίζει με δέος στα αυτιά μου .

- Σιγά σιγά η συγκίνηση στο ετήσιο μνημόσυνο, μετά τα 25 πρώτα χρόνια , άρχισε να φθίνει . Οι χήρες άρχισαν σιγά σιγά να φεύγουν από την ζωή . Η τελευταία χήρα , η Κων/να Τσαβαλά , έφυγε πριν δύο περίπου μήνες . Ο διάσπαρτος με τάφους χώρος του μνημοσύνου άρχισε σιγά σιγά να αδειάζει . Τα λείψανα των νεκρών μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο. Το μνημόσυνο πλημύρισε από κάθε λογής μη πενθούντες επισήμους .

ΑΣ ΜΗ ΜΑΣ ΑΞΙΩΣΕΙ Η ΤΥΧΗ ΝΑ ΔΟΥΜΕ, ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟ
ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ , ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ
ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ ,
ΝΑ ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΑΛΛΙ ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ Ή ΣΟΥΒΛΑΚΙ ΜΕ ΠΙΤΤΑ .

9. Το να κρατήσεις ένα χώρο σε επίπεδο κατάλληλο ώστε να αντιπροσωπεύει και να εκφράζει σωστά ένα γεγονός είναι θέμα επιλογής . Οι Γερμανοί έκαναν το Νταχάου πάρκο . Οι Πολωνοί άφησαν το Αουσβιτς να είναι - αλλά ευτυχώς να μη λειτουργεί - σαν κρεματόριο . Εμείς, πως τον θέλουμε τον χώρο της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ να παρουσιάζεται στο μέλλον ? Θαρσείν χρη , και εδώ , για αποφάσεις που πρέπει να παρθούν σύντομα .
10. Στα 1964-65 , μετά από πανελλήνιο έρανο , και μετά τον ανάλογο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό , τοποθετήθηκε ένα αξιόλογο μνημείο στον χώρο της εκτέλεσης . Το βραβείο δόθηκε και η εκτέλεση του έργου έγινε από τον Αρχιτέκτονα ΗΛΙΑ ΣΚΟΥΡΜΠΕΛΟ και τον καθηγητή μορφολογίας κτιρίων, του ΕΜΠ , ΙΩΑΝΝΗ ΛΙΑΠΗ . Το γλυπτό της ΜΑΝΝΑΣ έγινε από την Γλύπτρια ΑΝΝΑ ΒΑΦΙΑ .

Η βασική ιδέα του μνημείου είναι ότι κάποιοι λιτοί τσιμεντένιοι τοίχοι θα πρέπει να δίνουν την έννοια του ΜΠΛΟΚΟΥ - ΤΗΣ ΠΕΡΙΚΛΕΙΣΤΗΣ ΠΑΓΙΔΑΣ .

11. Την επιγραφή του μνημείου την συνέταξε , μέσα στην τάξη μας, ο αείμνηστος γυμνασιάρχης μας (του οκταταξίου γυμνασίου μας) Γ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Έγινε συζήτηση μέσα στην τάξη . Διάφοροι μαθητές έθεσαν κάποια θέματα και έκαναν συγκεκριμένες υποδείξεις . Ο κος γυμνασιάρχης ενσωμάτωσε, στο τελικό κείμενο , τα περισσότερα σημεία των υποδείξεων των μαθητών .
12. Αργότερα , εμείς , είτε σαν μαθητές είτε σαν πρόσκοποι , φυτεύσαμε έναν μάλλον συντηρητικό αριθμό από διάφορα κωνοφόρα στον χώρο της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ , και περιφερειακά σε σχέση με τους τσιμεντένιους τοίχους . Μια ιδιαίτερα κατασκευασμένη κρύπτη γέμισε με καντήλια αφιερωμένα στην ιερή μνήμη του κάθε εκτελεσθέντος .
13. Μετά εμάς τον μαθητόκοσμο, μας ακολούθησε και ο Δήμος Καλαβρύτων , με το φύτευμα ενός σημαντικού αριθμού πλατύφυλλων θάμνων .
14. Κάποια στιγμή , μετά από μερικά χρόνια , άρχισε να ζουγκλοποιείται ο χώρος και ο Δήμος άρχισε τα κλαδεύματα και την αραίωση φυτών . Ανθρακες ο θησαυρός . Το μνημείο καλύφθηκε από τις αστοχίες μας και την άγνοια μας . Η έννοια του μπλόκου που ήθελαν να δώσουν οι εμπνευστές του ΜΝΗΜΕΙΟΥ χάθηκε .
- Και πάλι ΘΑΡΣΕΙΝ ΧΡΗ . Τώρα πρέπει να πάρουμε κάποιες αποφάσεις . Ένα ΜΝΗΜΕΙΟ που απευθύνεται σε όλο τον κόσμο, θα ήταν υπερβολή και εγωισμός , μόνον εμείς , να προσδιορίζουμε την μορφή και τον χαρακτήρα του . Θέλουμε τις υποδείξεις των ειδικών , και δόξα τω Θεώ, πολλά Καλαβρυτινόπουλα έγιναν σημαντικοί αρχιτέκτονες και διαμορφωτές τοπίου . Αλλά και πολλοί , μη Καλαβρυτινοί, μπορούν να έχουν λόγο επί του θέματος .

Ας έλθουμε τώρα και στο τελευταίο κομμάτι της σημερινής μας παρουσίασης , δηλαδή στο γιατί πρέπει να διατρανώσουμε το σύνθημά μας ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΟΥΘΕΝΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΙΑ .

15. Είναι γεγονός ότι, ουσιαστικά , στην ΕΥΡΩΠΗ , μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου, δεν έχουμε κάποιον πόλεμο, εκτός από δύο εξαιρέσεις δηλαδή τα πολεμικά γεγονότα στα επί μέρους τμήματα της τέως Γιουγκοσλαβίας , και τα βραχύχρονα πολεμικά γεγονότα στην Κριμαία.
16. Αν σκεφθούμε ότι στην Ευρώπη , από τα 100 χρόνια του 16^{ου} αιώνα τα 97 χρόνια ήταν πόλεμος , τότε το πράγμα έχει βελτιωθεί σε απολύτως ικανοποιητικό βαθμό . Η Δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων , κατ αρχάς , και η μετεξέλιξή τους σε Ευρωπαϊκή Ένωση αργότερα, βοήθησαν ουσιαστικά σε αυτό το αποτέλεσμα , δηλαδή στο

ΟΧΙ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ .

18. Αν όμως στην ΕΥΡΩΠΗ τα πράγματα πήγαν καλά , σε όλον τον άλλον κόσμο δεν πήγαν καθόλου καλά . Περίπου 800. 000 με 1.000.000 άτομα αλληλοσκοτώθηκαν το 1994/95 στην Ρουάντα στις μάχες ανάμεσα τους ψιλούς Χούτου και τους κοντούς Τούτσι .

19. Στο Κογκό, από το 1960 και μέχρι τώρα , γίνεται πόλεμος σε μια χώρα που οι κλιματολογικές συνθήκες συνηγορούν για την συλλογή τριών εσοδειών τον χρόνο . . .

20. Το ίδιο γίνεται και σε πάρα πολλά άλλα σημεία του κόσμου , όρα Κασμίρ, Μυανμάρ , Τσετσενία , Καραμπάχ, Οσετία , Συρία , Υεμένη , Σομαλία , Λιβύη κ. λπ.

Το τι προσπάθεια θα πρέπει να κάνουμε προς την αναγκαία και επιθυμητή κατεύθυνση πάνω σε αυτό το θέμα , πρέπει να το ψάξουμε με πολύ προσοχή όλοι μας

Ας κλείσουμε με μερικούς στίχους του μεγάλου φίλου των Καλαβρύτων , του αείμνηστου ποιητή και πολιτικού Γιάννη Κουτσοχέρα , που αναφέρονται στα Καλάβρυτα , μετά την καταστροφή τους .

Παν τα Καλάβρυτα Το Αρκάδι - το
Κούγκι να βρουν Θεία η φυγή
Σκλάβα μας γη.

Τι , τα Καλάβρυτα - τ Αρκάδια Δεν
ζουν στα ανήλια τα λαγκάδια

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και το ενδιαφέρον σας